

”Ei kaikilla maailman kielillä voi olla palvelua” – Lagstiftningen som grund för språklig service vid polisen

---

*Sanna Heittola
Nordiska språk
Vasa universitet*

Tässä artikkelissa käsittelen poliisin työhön vaikuttavaa kielilainsäädäntöä. Lähestyn tutkimusaihetta lakitekstien ja poliisien omien käytänteiden kautta. Tutkimus on toteutettu e-lomakkeen sekä haastattelujen muodossa. Analyysin tulokset osoittavat, että virallinen kaksikielinen toimintakulttuuri ja epävirallinen kaksikielinen toimintakulttuuri eivät kaikilta kohdilta ole toisiaan vastaavia. Poliisit ovat tietoisia kielilainsäädännöstä, mutta heidän kielelliset käytänteensä ovat jossain määrin erilaisia lakiin verrattaessa.

Nyckelord: polis, praxis, språklag, språklig service

1 Inledning

Enligt citatet i rubriken kan polisen inte betjäna folket på alla språk i världen. De finländska myndigheterna är ändå enligt grundlagen förpliktade att trygga var och ens rätt till ’eget språk’, finska eller svenska. Förverkligandet av medborgarnas rättigheter preciseras bland annat i Språklag (6.6.2003/423) och Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (6.6.2003/424). Utöver Polisförvaltningsförordning (15.3.1996/158) ger dessa lagar ramar även för de språkkunskapskrav som ställs på polisens verksamhet.

Det finns få studier om de inhemska språken inom polisens verksamhet och speciellt studier om språkbruk inom polisyrket är få, vilket är lite förvånande när man tänker på hur viktigt det är för människor att kunna använda sitt eget språk, speciellt i situationer där poliser är med. Det finns några sociologiskt inriktade undersökningar som till en viss grad berör polisens språkfärdigheter (se Dufholm 1998 och t.ex. Språkbarometern 2012) samt några studier som gäller polisväsendet men som har en mer lingvistisk betoning (se Sieviläinen 2001; Almström Persson 2009; Byrman 2009), medan jag är mer intresserad av polisernas faktiska språkbruk. Språkfärdigheter och språkanvändning hos finländska polismyndigheter har inte studerats i någon större utsträckning. I Finland inom ämnet svenska språket finns det ett par avhandlingar pro gradu skrivna under 2000-talet (Heittola 2012; Hintikka 2003; Loikkanen & Rasilainen 2010) men de inhemska språken inom polisens verksamhet är inte något utforskat område, tvärtom.

Den här texten utgör ett led i arbetet på min doktorsavhandling som handlar om yrkespraxis på två språk vid de tvåspråkiga polisinställningarna i Finland. Min under-

sökning görs som en delstudie inom forskarteamet BiLingCo som i sin tur hör till forskargruppen *Ledarskapets praktiker och diskurser* vid Vasa universitet.

2 Syfte, material och metod

Mitt syfte är att undersöka de lagar som styr polisens språkliga service samt hur och om poliser som arbetar inom de tvåspråkiga polisinställningarna i Finland förverkligar innehållet av dessa lagar i sitt arbete. Jag närmar mig polisens språkliga service ur två olika perspektiv, dvs. genom regelsamling och praktik. Detta gör jag genom att behandla tre påståenden som informanterna har tagit ställning till:

1. Jag känner bra till de språkliga rättigheterna i lagstiftningen
2. Medborgarna får betjäning på sitt eget språk
3. Servicens kvalitet är lika god på båda de inhemska språken

Dessa påståenden har formulerats med tanke på de lagar på vilka polisens språkliga service baserar sig. Informanterna kunde välja om de var *helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, delvis av annan åsikt* eller *helt av annan åsikt* i fråga om påståendena. De kunde också välja alternativet *kan inte säga*, och hade möjlighet att kommentera varje påstående skilt. Alla citat är direkta och har kodats med en förkortning som innehåller informantens modersmål (fi=finska, sv=svenska), ett slumpmässigt nummer (1–516) och namnet på polisinställningen där informanten arbetar (t.ex. fi356 Helsingfors).

Jag har samlat in materialet vid de tvåspråkiga polisinställningarna i Finland med hjälp av webbenkäter under november-december 2013 och genom intervjuer under november 2014. De tvåspråkiga polisinställningarna i Finland är Polisinställningen i Egentliga Finland, Polisinställningen i Helsingfors, Polisinställningen i Mellersta Österbotten och Pedersöre, Polisinställningen i Västra Nyland, Polisinställningen i Österbotten och Polisinställningen i Östra Nyland. Det är värt att notera att efter årsskiftet 2014 trädde reformen av polisens förvaltningsstruktur (PORA III-reformen) i kraft och fyra av de 13 enspråkigt finskspråkiga polisinställningarna blev tvåspråkiga när de slogs samman med tvåspråkiga polisinställningar. I intervjuerna har jag intervjuat poliser från de polisinställningar och -stationer som redan var tvåspråkiga före PORA-reformens tredje fas. Sammanlagt har 516 poliser besvarat enkäten. Det finns 406 finskspråkiga (78,7 %) och 108 svenskspråkiga informanter (20,9 %) medan två informanter berättar att de har något annat modersmål (0,4 %). I intervjuerna deltog 22 poliser från de tvåspråkiga polisinställningarna. Av dem anger 59 % att de har finska och 41 % att de har svenska som modersmål.

I intervjuerna fick informanterna berätta hur de använder de inhemska språken i sitt arbete, och i webbenkäterna fick informanterna ta ställning bland annat till påståenden

som har formulerats med tanke på de lagar på vilka polisens språkliga service bygger. Huvudfokus ligger på materialet som är insamlat med webbenkät. Jag gör en statistisk analys av informanternas svar på påståendena med det statistiska programmet SPSS. Med hjälp av medelvärden, p-värde och kontingenskoefficient (C) utreder jag om det finns skillnader mellan de finsk- och svenskspråkiga poliserna som har svarat på webbenkäten och mellan poliser som kommer från olika polisinsrättningar. Informanternas kommentarer till påståendena samt intervjuerna analyserar jag kvalitativt. Den kvalitativa undersökningsmetoden är både partikulariserande och generaliserande för jag fäster uppmärksamhet vid specialiteter och detaljer men letar samtidigt efter innehållsliga helheter. Kommentarer till påståendena har läst för att skapa en uppfattning om de innehållsliga helheterna. Jag har transkriberat intervjuerna och kategoriserat texten till olika kategorier (såsom språklagstiftning, tolkning, språkliga utmaningar osv.) innan jag har börjat själva analysen.

3 Förhållandet mellan språklagstiftning och praxis

Jag närmar mig polisens språkliga service genom både lagtexter och polisens egna uppfattningar, eftersom jag vill se om polisernas språkliga praxis överensstämmer med lagstiftningen. Det finns ofta en lucka mellan reglerna och hur dessa regler förverkligas och praxis kan ses som en tolkning och omtolkning av vad dessa regler i praktiken betyder (Hillier & Rooksby 2008: 25; Taylor 1999: 41).

Spolsky (2004: 5) delar in språkpolicy i språklig praxis, språkideologi och språkplanering. Praxis innefattar bl.a. möjligheten att välja mellan språk medan språkideologin ger ett bestämt värde för varje val som görs. Med språkideologi avses föreställningar om språk och språkanvändning och med språkplanering alla försök att ändra eller påverka språklig praxis och språkideologi hos en person eller hos en grupp. Hur framgångsrik språkplaneringen är syns i individernas praxis och ideologi, när de tolkar och omtolkar reglerna som ges genom planering. (Spolsky 2009: 4, 2004: 5) Ett liknande förhållande som mellan planering och praxis beskriver Kujamäki (2013: 35) som för översättningskulturer skiljer mellan officiella och inofficiella kulturer. De officiella kulturerna är abstraktioner som är inskrivna i bestämmelser och rapporter medan de inofficiella kulturerna gäller hur dessa förverkligas i praktiken. Skillnaden mellan den officiella och inofficiella karaktären av kulturer definieras därmed som skillnaden mellan regler samt tolkning och verkställande av dessa regler.

Språklagen och andra lagar som gäller språkliga frågor hör i Spolskys (2004) modell till språkplanering medan de påståenden som jag behandlar i denna artikel utgörs av språklig praxis eller språkideologi eftersom de visar polisens beteende och åsikter. Språklig praxis, ideologi och språkplanering är inte nödvändigtvis kongruenta. Ofta finns det stora diskrepanser mellan den officiella språkpolycyn och den verkliga

språkliga praxisen. (Spolsky 2004: 217) Enligt Spolsky (2004: 222) hittar man den verkliga språkpolycyn i den språkliga praxisen och inte i språkplaneringen. Språkpolicy i form av språklagstiftning hör till den officiella tvåspråkiga verksamhetskulturen medan både språklig praxis och språkideologi hör till den inofficiella tvåspråkiga verksamhetskulturen, som gäller den praktiska tolkningen och förverkligandet av regelsamlingen (jfr Kujamäki 2013).

4 Språkpolicy i form av språklagstiftning

Språkplanering (Spolsky 2004: 5) och den officiella tvåspråkiga verksamhetskulturen (Kujamäki 2013: 35) är synliga bl.a. i språklagstiftning. Enligt Finlands grundlag (1999/731) 17 § har alla rätt till eget språk och egen kultur. I grundlagen står det att vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, ska tryggas genom lag. Landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings samhälleliga behov ska också uppfyllas enligt lika grunder. Enligt 6 § är alla lika inför lagen och ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av språket. Det första påståendet i denna artikel ”Jag känner bra till de språkliga rättigheterna i lagstiftningen” bygger på myndigheternas kännedom om språklagstiftningen. Myndigheterna är skyldiga att självmant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken (Justitieministeriet 2015) vilket förutsätter att myndigheten känner till dessa rättigheter.

Syftet med språklagen (2003/423) är att trygga rätten för var och en att använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, hos myndigheter. Grundenheten för den språkliga in-delningen utgör kommunerna, som antingen är enspråkiga eller tvåspråkiga. Indelningen i en- och tvåspråkiga myndigheter påverkar individens språkliga rättigheter och myndighetens språkliga skyldigheter. En tvåspråkig myndighet ska enligt lag betjäna allmänheten på finska och svenska. Denna rätt är inte beroende av kundens registrerade modersmål, utan kunden kan själv välja vilket språk han vill använda. (Justitieministeriet 2015) Det andra påståendet ”Medborgarna får betjäning på sitt eget språk” tar hänsyn till syftet med språklagen. Kvaliteten på servicen som myndigheten erbjuder får inte bero på språket som kunden använder (Justitieministeriet 2015) och det tredje påståendet ”Servicens kvalitet är lika god på båda de inhemska språken” hör samman med detta.

5 Språklig praxis och språkideologi i jämförelse med den officiella språkpolycyn

I detta avsnitt analyseras informanternas svar. Skillnader mellan finsk- och svenskspråkiga informanternas svarstendens samt skillnader mellan olika polisinställningar utreds endast om de är statistiskt signifikanta. Översättningar av de finska citaten finns med som fotnoter.

För det första påståendet ”Jag känner bra till de språkliga rättigheterna i lagstiftningen” är typvärdet och medianvärdet (N=507) delvis av samma åsikt. Informanterna kan anses vara medvetna om den officiella språkpolicyen eftersom 78,9 % anser att de känner till de språkliga rättigheterna bra. Endast 18,1 % av informanterna är av annan åsikt medan 3,0 % kan inte säga. Det finns statistiskt signifikanta skillnader på p-nivå 0,1 % mellan de finsk- och svenskspråkiga informanterna men dessa skillnader är inte starka (C=0,189; p<0,001). En p-nivå av 0,1 % betyder att det finns en risk av 0,1 % att skillnaden mellan finsk- och svenskspråkiga har uppstått tillfälligt. En lite större andel av de svenskspråkiga informanterna än av de finskspråkiga anser sig känna till de språkliga rättigheterna i lagstiftningen. Informanterna anger att de är medvetna om språklagen och att lagen nog är ganska tydlig. Även de poliser som deltog i intervjuerna är säkra på att de känner till hur de i praktiken ska förverkliga de i lagen stadgade språkliga rättigheterna.

Grundlagen och språklagen garanterar att var och en har rätt att i sina kontakter med polisen använda sitt eget språk. Förundersökningslagen (2011/805) garanterar även att den misstänktes språk används vid förundersökning inom tvåspråkiga förundersöknings-myndigheters arbetsdistrikt. Myndigheterna bör se till att den som ska höras blir hörd på sitt eget språk. Informanterna fick ta ställning till påståendet ”Medborgarna får betjäning på sitt eget språk”. Median- och typvärdet är delvis av samma åsikt (N=507). Av informanterna anser 74,0 % att medborgarna får betjäning på sitt eget språk medan 22,5 % är av annan åsikt och 3,5 % av informanterna inte kan säga. Det finns en statistiskt signifikant skillnad på p-nivå 5,0 % i de finsk- och svenskspråkiga informanternas svarsbeteende (C=0,138; p=0,045). En lite större andel av de svenskspråkiga än av de finskspråkiga informanterna anser att medborgarna inte får betjäning på sitt eget språk. Den statistiska analysen tyder på att polisens språkliga praxis och språkplanering skulle vara kongruenta, men polisens kommentarer till påståendena framlyfter en lite annorlunda synvinkel.

De informanter som anser att medborgarna får betjäning på sitt eget språk kommenterar vidare att saken i princip är så (exempel 1). Detta garanteras genom att kalla in en språkkunnig kollega eller en tolk. Ibland kan det dock vara svårt att få tolkning och kunden blir tvungen att vänta (exempel 1). De svenskspråkiga kunderna har enligt informanterna inte lika lätt att få betjäning på sitt eget språk, i alla fall inte i hela Finland. Informanterna kommenterar vidare att medborgarna får betjäning på sitt eget språk av informanterna själva och av deras arbetsgrupp men kanske inte av alla poliser.

- (1) ”Lähtökohtaisesti kyllä. Tosin oman äidinkielen tulkkia ei ole aina heti.” fi356 Helsingfors¹
- (2) ”Beror på situationen. I utredningen lättare att ordna än på fältet. Då beror det på patrullmännens kunskaper, men om man kräver så ordnas det.” sv15 Egentliga Finland

---

¹ I princip ja. Det finns dock inte alltid genast en tolk på det egna modersmålet.

I alla situationer är det dock inte lika lätt att ordna betjäning på kundens språk, vilket framgår av exempel 2 och även av exempel 6. Av exempel 2 framgår också att medborgarna måste kräva att få service på sitt eget språk, fast polisen enligt lagen borde se till att alla får betjäning på sitt språk. En del av de intervjuade poliserna undrar varför de svenskspråkiga kunderna är så envisa när de kräver service på svenska fast de ändå kan finska mycket bra. För flera av de intervjuade poliserna är språket inte viktigt, utan det viktigaste är att ärendet sköts väl. Tolkning är enligt informanterna ett alternativ för att lösa situationen och i exempel 3 berättar informanten att han alltid har telefontolken i fickan. I exempel 4 berättar dock en annan informant att han använder tolkning först i sista hand. Av exempel 5 och 6 framgår vidare att tolkning används vid behov.

- (3) ”Jos tarpeen niin puhelintulkki löytyy aina taskusta.” fi207 Helsingfors²
- (4) ”viime kädessä tulkkauksen kanssa” fi502 Egentliga Finland³
- (5) ”Tulkkaukset kuulusteluissa. Ruotsinkieliset eivät saa palvelua omalla kielellään ainakaan Vantaalla, paitsi poikkeustapauksissa.” fi43 Östra Nyland⁴
- (6) ”Tämä riippuu aivan tilanteesta. Itse pidän pääsääntönä sitä että kansalainen saa palvelua sillä kielellä millä hän haluaa ja jos sitä ei pystytä antamaan niin sitten paikalle hankitaan esim tulkki” fi39 Egentliga Finland⁵

Informanterna som anser att medborgarna inte får betjäning på sitt eget språk anger att oftast är betjäningsspråket finska med kunder som talar svenska och att nationellt sett får man inte betjäning på svenska. En informant anser också att han själv betjänar kunden på kundens språk, fast alla inte gör det (exempel 7).

- (7) ”Nog av mig, men inte nödvändigtvis av andra” sv20 Egentliga Finland

En annan informant berättar att medborgarna alltid får betjäning på sitt eget språk, om de bara är finskspråkiga. För en del av de intervjuade poliserna känns det lite besvärligt om svenskspråkiga kunder vill använda svenska. Dessa poliser väljer inte aktivt svenska med svenskspråkiga kunder, fast de är skyldiga att självmant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas. Fast alla intervjuade anger sig känna till den officiella språkpolycyn, i alla fall i någon mån, väljer inte alla att följa den i sin egen språkpraxis. Fast en del av poliserna inte aktivt väljer svenskan berättar nästan alla att de anpassar sig efter kundens språkval och att de låter kunden välja språket. De flesta strävar efter att garantera att de svenskspråkiga kunderna får använda svenska men detta betyder inte nödvändigtvis i varje fall att polisen själv använder svenska, utan han kan också kalla in en språkkunnig kollega eller en tolk. Justitieministeriets (2015) tanke om att en tvåspråkig verksamhet inte betyder att alla anställda behöver kunna båda språken, utan

---

² Vid behov finns telefontolken alltid i fickan.

³ I sista hand via tolkning.

⁴ Tolkningar i förhör. Svenskspråkiga får inte betjäning på sitt modersmål, i alla fall inte i Vanda, förutom i specialfall.

⁵ Beror helt på situationen. Själv har jag som huvudregel att medborgaren alltid får betjäning på det språket som han önskar och om man inte kan ge det så tillkallar man t.ex. en tolk.

att det räcker med att några kan, och att verksamheten är organiserad så att språkkunskaper finns där de behövs, verkar förverkligas enligt detta resultat.

På grund av att majoriteten av de intervjuade polisernas kunder är finskspråkiga tenderar poliserna alltid börja diskussionen på finska, om det inte är uppenbart att kunden har något annat modersmål. Detta leder till att svenskspråkiga kunder måste kräva service på sitt eget språk, eller på något annat sätt uttrycka att de vill använda svenska. Det är inte alltid möjligt att veta kundens språk på förhand, men fast man skulle veta den svenskspråkiga kundens modersmål på förhand garanterar detta inte att kunden skulle bemötas på svenska. De poliser som själva har svenska som modersmål och de som anser sig vara kompetenta i svenska bjuder aktivt kunden möjlighet att använda svenska, medan de som inte anser sig kunna svenska använder hellre något annat språk.

Kvaliteten på servicen som en myndighet erbjuder får inte bero på vilket språk kunden använder (Justitieministeriet 2015), och poliser som arbetar inom tvåspråkiga polis-inrättningar borde kunna betjäna både finsk- och svenskspråkiga kunder enligt lika grunder. På basis av detta fick informanterna ta ställning till påståendet ”Servicens kvalitet är lika god på båda de inhemska språken”. Median- och typvärdet för informanternas svar (N=504) är delvis av annan åsikt. Av informanterna anser 38,7 % att servicens kvalitet är lika god på båda de inhemska språken medan 56,9 % är av annan åsikt och 4,4 % inte kan säga. Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader när man jämför de finsk- och svenskspråkiga informanternas svar (C=0,121; p=0,114). När det gäller kvaliteten på servicen finns det en diskrepans mellan den officiella språkpolitiken och polisernas språkideologi och praxis.

Informanterna som anser att servicens kvalitet är lika god på båda de inhemska språken kommenterar att ibland kan det ta längre tid att hitta en polis som kan svenska, men att servicens kvalitet annars är lika bra på båda språken (exempel 8). Både av exempel 8 och 9 framgår att servicens kvalitet är bra men i exempel 9 preciserar informanten att han tror att man sköter ärendet bra, men att nivån på den språkliga servicen kan vara lite lägre på svenska. Han ser inte den språkliga betjäningen som en del av hela servicen, utan särskiljer den språkliga servicen.

- (8) ”Palvelua saa tasokkaasti myös ruotsiksi, mutta sitä saattaa joutua odottamaan hetken kauemmin.” fi527 Helsingfors⁶
- (9) ”uskon että asiat ovat hoidettu yhtä laadukkaasti mutta kielellisesti palvelun taso voi olla heikompi ruotsin kielellä” fi39 Egentliga Finland⁷
- (10) ”kielellä ei vaikutusta itse palveluun, kommunikaatio erikseen” fi297 Helsingfors⁸

⁶ Man får högklassig betjäning också på svenska, men man kan behöva vänta på den lite längre.

⁷ Jag tror att man har skött ärenden lika högklassigt men språkligt kan nivån på servicen vara lägre på svenska.

⁸ Språket påverkar inte själva betjäningen, kommunikation är skilt för sig.

Informanterna framhäver den högklassiga betjäningen, som kunder får, och en informant berättar i exempel 10 att språket påverkar inte själva servicen och att kommunikationen är en sak skilt för sig. Informanterna anser att de själva och personalen på deras polisstation kan ge service av lika bra kvalitet på de båda inhemska språken. Även informanterna som anser att servicens kvalitet inte är lika bra på finska och svenska betonar att servicens kvalitet ändå är hög, fast det kan dröja en stund att få service på svenska. En del av informanterna anser alltså att servicens kvalitet är lika bra, fast man måste vänta en stund på den svenskspråkiga servicen, medan en del anser att fördröjd service på svenska gör att kvaliteten inte är lika bra på de båda inhemska språken. Informanterna berättar att alla poliser inte är tvåspråkiga och att servicens kvalitet kan bero på den enskilda tjänstemannens kunskaper.

Enligt Justitieministeriet (2013: 64–65) är det inte alltid möjligt att få svenskspråkig service hos polisen även om detta begärs och att en enskild persons språkliga rättigheter inte alltid tillgodoses i polisens trafikövervakning. Min undersökning visar också motsatta åsikter. Det finns informanter som anser att de svenskspråkiga får bättre betjäning än de finskspråkiga och att det inte finns tillräckligt med finskspråkiga poliser på vissa orter. En informant från Östra Nyland oroar sig i exempel 11 för att svenskspråkiga får en högre tjänsteställning på grund av sina språkkunskaper, inte på grund av sin kompetens i arbetet.

- (11) ”Ruotsinkielinen saa asiansa laadukkaammin käsitellyksi. Esimiesasemaan päätyy ruotsinkielisiä enemmän kielilain vuoksi, ei välttämättä pätevyiden työssään” fi72 Östra Nyland⁹

Även i intervjuerna lyfte några poliser fram anställning och språkkunskap. En finskspråkig polis ansåg att chefen favoriserade svenskspråkiga och att det därför är svårt för finsk-språkiga att få en högre tjänsteställning. En svenskspråkig polis från samma polisstation kritiserade att den enskilda chefen har för mycket makt när det gäller anställning av poliser och att chefen inte tar hänsyn till språkkunskapskrav i tillräckligt hög grad.

Polisen har regionala enheter som har som syfte att garantera den svenskspråkiga servicen men av intervjuerna framgick att dessa regionala enheter inte har bestämmanderätt, dvs. att de inte kan påverka om man anställer språkkunnig personal till dessa enheter. På basis av intervjuerna verkar en enskild person ha mycket makt över vilka som anställs och därigenom makt att bestämma över polisinställningens språkliga framtid.

---

⁹En svenskspråkig får sina ärenden behandlade mer högklassigt. Svenskspråkiga kommer till chefsställningar pga. språklagen, inte nödvändigtvis pga. kompetens i arbetet.

Fast många av de intervjuade poliserna är eniga om att kvaliteten på servicen som de erbjuder är lika god på finska och på svenska finns det ändå flera finskspråkiga poliser som är av helt annan åsikt. Detta betyder dock inte enligt dem att servicen skulle vara sämre, utan de anger sig vara lika glada och vänliga också på svenska fastän de språkligt inte skulle kunna ge service av lika hög kvalitet.

6 Slutord

Myndigheterna är skyldiga att självant se till att individens språkliga rättigheter förverkligas i praktiken (Justitieministeriet 2015) vilket förutsätter att myndigheten känner till dessa rättigheter. De flesta av informanterna känner till den officiella språkpolycyn. Fast flera informanter lyfte fram att det finns skillnader när man ser på den lokala och nationella nivån av polisernas språkfärdigheter och betjäning på svenska kom dessa skillnader inte alls fram i den statistiska analysen och jämförelsen mellan polis-inrättningar.

Språkplanering och språklig praxis (Spolsky 2004) och den officiella och inofficiella tvåspråkighetskulturen (Kujamäki 2013) är inte alltid kongruenta, men 74 % av informanterna anser att medborgarna får betjäning på sitt eget språk och deras språkideologi och språkliga praxis överensstämmer här med den officiella språkpolycyn. Här kan påpekas att fast kunder i princip får betjäning på sitt eget språk betyder detta dock inte alltid att de får betjäning på sitt eget språk av den polis som de först möter.

Enligt Spolsky (2004: 222) hittar man den verkliga språkpolycyn i den språkliga praxisen och inte i språkplaneringen och det visar sig att det finns skillnader i kvaliteten på servicen på de inhemska språken, dvs. språklig praxis, språkideologi och språkplanering ser olika ut. Enligt den officiella språkpolycyn borde informanterna kunna erbjuda service av lika hög kvalitet på de båda inhemska språken men praxis är lite annorlunda, främst på grund av otillräcklig språkkompetens. Fast majoriteten av informanterna är medvetna om den officiella tvåspråkiga verksamhetskulturen, som uttrycks i form av lagstiftning, är den inofficiella tvåspråkiga verksamhetskulturen inte alltid helt motsvarande. Poliserna verkar inte ha problem med tolkning av regelsamlingen, men ändå förverkligar de inte alla de regler som anges i den officiella tvåspråkighets-kulturen.

Litteratur

- Almström Persson, Gunilla (2009). *Perspektiv i polisprotokoll*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Byrman, Gunilla (2009). Polisstudenters avrapportering: Perspektiv och verbval i förhör. *HumaNetten*. 2–12.
- Dufholm, Kristina (1998). *Finlands tvåspråkighet: lag och övervakning*. Helsingfors: Svenska Finlands folkting.
- Finlands grundlag 1999/731.

Förundersökningslag 2011/805.

Heittola, Sanna (2012). *Det andra inhemska språket inom polisens verksamhet. Användning, attityder och självbedömd färdighet*. [pdf]. Opublicerad avhandling pro gradu i nordiska språk. Vasa: Vasa universitet. Tillgänglig: <http://www.tritonia.fi/?d=244&g=abstract&abs=5015>

Hillier, Jean & Emma Rooksby, red. (2008). *HABITUS: A Sense of Place*. 2. upplagan. England: Ashgate Publishing Limited.

Hintikka, Tiia (2003). *Andra inhemska språket inom polisyrket. En attitydundersökning om polis-aspiranternas och äldre konstaplars hållning till svenska språket i Finland*. Opublicerad avhandling pro gradu i nordiska språk. Helsingfors: Helsingfors universitet.

Justitieministeriet (2013). *Statsrådets berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen*. [pdf]. [citerat 9.3.2015]. Tillgänglig: http://www.oikeusministerio.fi/sv/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1371117791064/Files/VNn_kielikertomus_2013__svenska.pdf

Justitieministeriet (2015). *Myndigheternas skyldigheter*. [online]. [citerat 18.3.2015]. Tillgänglig: <http://oikeusministerio.fi/sv/index/julkaisut/Broschyrer/kielilaki/viranomaisenvelvollisuudet.html>

Kujamäki, Pekka (2013). Käännöskulttuurit: Näkökulma Tampereen translationaalisiiin tiloihin. I: *Tulkattu Tampere*, 30–47. Red. Kaisa Koskinen. Tammerfors: Tampere University Press.

Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 6.6.2003/424

Loikkanen, Elina & Noora Rasilainen (2010). *Förverkligande av språkliga rättigheter i Finland. En studie av svenskans ställning i polisens verksamhet i det tvåspråkiga Vanda* [Pdf]. Åbo universitet. [citerat 10.03.2012]. Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201105031497>

Polisförvaltningsförordning 15.3.1996/158.

Sieviläinen, Ellen (2001). Textbindning i polisprotokoll. I: *Svenskan i Finland* 7, 203–212. Red. Irma Sorvali & Paula Rossi.

Spolsky, Bernard (2009). *Language Management*. Cambridge: Cambridge University Press.

Spolsky, Bernard (2004). *Language Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Språkbarometern 2012. [citerat 28.2.2013]. Tillgänglig: <http://www.kommunerna.net/sv/>

Språklag 6.6.2003/423.

Taylor, Charles (1999). "To follow a rule..." I: *Bourdieu: a critical reader*, 29–44. Red. Richard Shusterman. Oxford: Blackwell.